

TM062 Analyse af muligheder for at åbne rørlagte vandløb

Baggrund

Teknik- og Miljøudvalget henviste den 17. april 2023 finansiering af analyse af åbne rørlagte vandløb til forhandlingerne om Budget 2024.

Indhold

Forvaltningen modtager jævnligt forslag og interesseltilkendegivelser fra flere sider om at åbne forskellige dele af Københavns rørlagte vandløb for at lade vandet indgå i dannelse af rekreative områder. Blandt andet indgår der i arbejdet med Bispeengen et forslag om at pumpe dele af Ladegårdsåen op og lade den risle ned gennem et grønt område. På et møde mellem Teknik- og Miljøudvalget og politikere fra Frederiksberg blev der desuden udtrykt ønske om at muliggøre et blåt-grønt strøg fra Damhussøen til De Indre Søer. I forbindelse med forandringsplanen for Lundtoftegade har man lokalt ønsket at åbne Lygte Å.

De rørlagte åer er en del af et større vandsystem, som leverer vand til De Indre Søer. Det er en relativt kompleks opgave at vurdere, om og hvor åerne kan lægges på overfladen helt eller delvist. Der er derfor behov for en samlet analyse af muligheder og konsekvenser ved at åbne vandløbene. Analysen har til formål at skabe overblik over, hvor der er muligheder, som efterfølgende kan indgå konkret i igangværende eller nye projekter. Analysen vil primært tage udgangspunkt i vandløbene i sig selv, og i mindre omfang om det er muligt af hensyn til vejoplægninger mv. Analysen skal derved ikke begrænses af andre forhold, men være åben for muligheder inden for vandlovgivningens rammer og inddrage muligheder for at skaffe yderligere vand fra andre kilder, herunder grundvand.

Analysen indebærer opsætning af en hydraulisk model for ferskvandssystemet og skal som minimum belyse følgende forhold:

- Terrænforhold og andre fysiske forhold ved de rørlagte vandløb.

- En samlet vandbalance for ferskvandssystemet - herunder nuværende og kommende projekters vandbehov og påvirkning af vandbalancen i hele systemet.
- Muligheder og behov for at inddrage andre vandkilder - herunder klimavand og grundvand under hensyntagen til vandkvaliteten.

Analysen munder ud i en udpegning af arealer eller strækninger, hvor det, jf. ovenstående, kunne være realistisk at arbejde videre med åbne vandelementer, samt en beskrivelse af et evt. behov for en hel eller delvis revidering af styringen af ferskvandssystemet. Som del af analysearbejdet skal påvirkningen ved åbning af vandløbsstrækninger specifikt vurderes i forbindelse med varme og nedbørsfattige sommerperioder, hvor vandbalancen erfaringsmæssigt er særligt kritisk i Københavns indre søsystem (De Indre Søer, Østre Anlæg og Kastellet).

Der udarbejdes en rækkefølgeplan for initiativer samt forslag til, hvordan nye og eksisterende projekter evt. kan kobles sammen. Der tages udgangspunkt i allerede igangsatte projekter, samt hvor meget vandløb der vurderes at kunne skabes under nuværende forhold. Desuden peges der på yderligere projektstrækninger, hvis der på et tidspunkt kan findes yderligere vandkilder (fra grundvand eller klimatilpasningsprojekter). Analysen skal på et overordnet plan pege på muligheder for at åbne rørlagte vandløb og give det faglige grundlag for at vurdere konsekvenserne og mulighederne i hele ferskvandssystemet. Projekternes endelige udformning samt økonomi vil skulle afklares i forbindelse med en konkret projektering, som ligger udenfor denne analyse. Projektering og anlæg af konkrete projekter vil kræve finansiering ved senere budgetforhandlinger.

Selve analysen forventes gennemført i 2024. I de efterfølgende år kan der være behov for justering af modellen samt gennemførelse af nye scenarieberegninger. Dette som følge af konkretiseringen af de enkelte projekter eller ændringer i forudsætningerne (fx ændringer i planer for kloakering, klimatilpasningsprojekter, byudvikling mv.).

Analysen udføres med inddragelse af HOFOR og Lokaludvalg.

Analysen har ikke konsekvenser for antallet af træer eller bilparkeringspladser. Dog vil de afledte projekter kunne få konsekvenser for antallet af træer eller bilparkeringspladser, hvilket belyses i de videre projekteringer, såfremt finansiering afsættes hertil senere.

Økonomi

Analysen har estimerede serviceudgifter på i alt 1 mio. kr. i 2024 samt 0,1 mio. kr. årligt til opfølgning i perioden 2025-2027. Opfølgningen vil være i form af opdatering af modelberegningerne, i takt med at planer og vandløbsprojekter konkretiseres eller på grund af ændrede forudsætninger (fx bedre viden om tilgængeligt grundvand, klimavand mv.).

Analysen forventes færdig med udgangen af 2024, og resultaterne forelægges Teknik- og Miljøudvalget primo 2025.

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. - 2024 p/l)	Styrings- område	2024	2025	2026	2027	I alt
Rådgivende konsulentydelse inkl. modelberegninger	Service	1.000				1.000
Opfølgning og ajourføring af model	Service		100	100	100	300
Udgifter i alt		1.000	100	100	100	1.300

Klima

Selve analysen medfører ikke en øget klimabelastning, men evt. afledte anlægsprojekter og driften af disse (fx øget behov for pumpning og cirkulering af vand) vil kunne medføre en øget CO₂-udledning. Dette skal belyses nærmere i forbindelse med de enkelte projekter.

Risikovurdering

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet er relativt kompliceret, da der vil skulle koordineres med flere forskellige enheder i kommunen og indhentes oplysninger om blandt andet kommende klimatilpasningsprojekter. De nærmere detaljer i de forskellige elementer kan være forbundet med en relativt stor usikkerhed, og det er usikkert, på hvilket niveau de nødvendige oplysninger vil være umiddelbart tilgængelige.

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Udgifter på alle styringsområder

1.000 kr. - 2024 p/l	Ud- valg	Bevilling	2024	2025	2026	2027	I alt
<i>Serviceudgifter</i>							
Rådgivende konsulentydelse inkl. modelberegninger	TMU	1000 - Ordinær drift	1.000				1.000
Opfølgning og ajourføring af model	TMU	1000 - Ordinær drift		100	100	100	300
Serviceudgifter i alt			1.000	100	100	100	1.300

Øvrige tekniske oplysninger

Bydel

Bydækkende							x		
Bispebjerg	x	Indre by	x	Vesterbro/Kgs. Enghave		Valby		Amager Øst	

Nørrebro	☒	Østerbro	☒	Brønshøj/Husum		Vanløse	☒	Amager Vest	
Adresse/lokalitet:									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i TEo/ByK/KEID		X

Tidligere afsatte midler

Der er ikke tidligere givet midler til formålet.